

**มก. พบโรคอุบัติใหม่ในไก่ "อินคลูชันบอดี เฮปาไตติส (ไอบีเอส)"
ทำให้ไก่ตายในเวลาไม่เกิน 12 ชม. แต่ไม่ติดต่อกัน**

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบเชื้อเอเวียน อะดีโนไวรัส กลุ่ม 1 ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ในประเทศไทย : โรคอินคลูชันบอดี เฮปาไตติส (ไอบีเอส) มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมไก่เนื้อ แต่เป็นโรคที่ไม่ติดต่อกัน

หน่วยงานชั้นสูตรโรคสัตว์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต

กำแพงแสน ได้รับตัวอย่างลูกไก่เนื้อเพื่อเลี้ยงเป็นพ่อแม่พันธุ์ อายุอยู่ในช่วง 3 - 7 วัน แสดงอาการซึมอ่อนเพลีย บางตัวชักและตายภายในระยะเวลาไม่เกิน 12 ชั่วโมง หลังแสดงอาการป่วย สร้างความเสียหายประมาณ 10 - 15 % ของฝูง ความสูญเสียที่เกิดขึ้นเป็นเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นปัญหาดังกล่าวค่อย ๆ คลี่คลายไป ไก่ที่รอดชีวิต

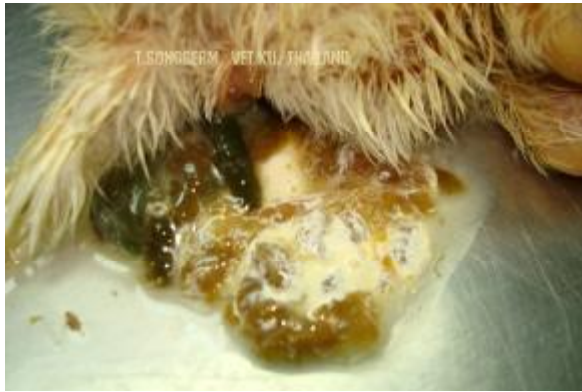
มักจะแคระแกร็น ไม่สมบูรณ์ สำหรับรอยโรคที่พบเด่นชัดมักเกิดในไก่อายุน้อย นอกจากนั้นยังพบในนกพิราบ น่าน ไก่วง นกกระทา ซึ่งจะมีระยะฟักตัวประมาณ 3 - 7 วัน ที่สำคัญคือโรคนี้มีการถ่ายทอดเชื้อจากแม่สู่ลูกไก่โดยผ่านไข่ (vertical transmission) จึงมีผลต่อการฟักออกของลูกไก่และความเสียหายระหว่างการฟักไข่ด้วย เมื่อตรวจดูรอยโรคจากซากจะพบการอักเสบของตับและตับอ่อน ในรายเรื้อรังจะพบจุดเนื้อตายเป็นหย่อม ๆ ที่ตับและตับอ่อน อาจพบของเหลวจำนวนมากที่ถุงหุ้มหัวใจ

หลังจากได้ทำการวินิจฉัยและตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่าไกดังกล่าวป่วยด้วยโรค "อินคลูชันบอดี เฮปาไตติส" (Inclusion body Hepatitis) ซึ่งโรคนี้ไม่ติดต่อกัน และสามารถบริโภคไข่และเนื้อไก่ได้ตามปกติ โรคอินคลูชันบอดี เฮปาไตติส เกิดจากเชื้อไวรัส "เอเวียน อะดีโนไวรัส กลุ่ม 1" (Avian Adenovirus group 1) ซึ่งมีหลายสายพันธุ์และก่อให้เกิดโรคอินคลูชันบอดี เฮปาไตติสในระดับความรุนแรงที่ต่างกัน เท่าที่พบในปัจจุบันมีการแยกกลุ่มของเชื้อโรคนี้เป็น 12 กลุ่มย่อย (Genus Aviadenovirus) (Benko et.al., 2000) เชื้ออะดีโนไวรัสนี้จะก่อให้เกิดเป็นโรคไขลด ไขเป็ลือกนึ่มในไก่ แต่สำหรับเชื้ออะดีโนไวรัสที่ก่อให้เกิดโรคอินคลูชันบอดี เฮปาไตติสนี้เป็นคนละชนิดกับโรคไขลดไขนึ่ม

โดยโรคอินคลูชันบอดี เฮปาไตติส สามารถติดต่อกัน

ระหว่างไก่ด้วยกันทางอาหารและน้ำดื่มที่มีเชื้อนี้อยู่ และสามารถถ่ายทอดจากแม่ไก่ที่ติดเชื้อมายัง ลูกไก่ได้โดยผ่านทางไข่ ลักษณะทั่วไปของเชื้อนี้เป็น DNA ไวรัสรูปหกเหลี่ยม ขนาด 70 – 80 นาโนเมตร เจริญและเพิ่มจำนวนได้ดีในเซลล์ตับของไก่และสัตว์ปีก ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจใน

อุตสาหกรรมไก่เนื้อ โดยทำให้การฟักออกเป็นตัวของลูกไก่อลดลง ไข่ตายโคมมากขึ้น แม้ลูกไก่ที่ฟักออกมาได้ก็จะอ่อนแอและจะแสดงอาการป่วยได้ภายใน 3 สัปดาห์ จึงควรมีการเฝ้าระวังโรคนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฝูงพ่อแม่พันธุ์ที่ติดเชื้อ ส่วนใหญ่โรคนี้จะติดต่อยังลูกไก่ด้วยกันแต่ก็สามารถแพร่จากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งโดย คน ยานพาหนะ

พาชนะ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในฟาร์ม นกที่อาศัยอยู่ในฟาร์มและสามารถบินเข้าออกโรงเรือนได้ ส่วนสัตว์อื่น ๆ ที่น่าจะนำเชื้อได้คือ หนู แมลงวัน แมลงสาบ โดยทั่วไปเมื่อเกิดการติดเชื้อไวรัสในฝูงไก่แล้วมักจะพบภูมิคุ้มกันใน 2 สัปดาห์ ยกเว้นว่าจะมีการติดเชื้อกันทั้งฝูงซึ่งหมายถึงการได้รับเชื้อระดับสูงและกระจายไปทั่วฝูง ซึ่งลักษณะเช่นนี้มักจะมากับอาหารและน้ำมากกว่าเกิดจากไก่ตัวหนึ่งไปยังอีกตัวหนึ่ง

สำหรับฟาร์มไก่ที่เกิดปัญหานี้ควรเริ่มจากการป้องกันไม่ให้เชื้อแพร่กระจายไปฝูงอื่น ถ้าปัญหาของโรคอยู่ในช่วงสูงสุดในฝูงพ่อแม่พันธุ์ ไม่แนะนำให้นำไข่จากฝูงที่มีปัญหาเข้าฟักเพราะจะทำให้เชื้อที่ผ่านทางไข่กระจายถึงลูกไก่และฟาร์มไก่เล็กต่อไปอีก ระบบการป้องกันโรคที่เคยปฏิบัติต่อโรคใช้หวัดนกสามารถควบคุมและป้องกันโรคนี้ได้ดีเช่นกัน และสามารถทำลายเชื้อนี้ได้ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อในกลุ่ม "กลูตารัลดีไฮด์" และควรกำจัดเชื้อในสิ่งปฏางอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

เกษตรกรหรือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ หน่วยงาน
ชั้นสูตโรคสัตว์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โทรศัพท์
0-34351-901-3 ต่อ 1201